

‘Vaak weet ik na vijf of tien minuten al genoeg’

Anders dan zijn vader Toon, die basisspeler in Ajax 1 was toen Johan Crujff op 15 november 1964 zijn debuut maakte, schopte Mario den Boer (60) het niet verder dan de jeugdteams van de Amsterdamse profclub. Na een lange en imposante carrière die hem als creatieve linksback en middenvelder langs onder andere Telstar, AVV Herenmarkt, DWV, Animo, Stormvogels en Marken voerde, keerde hij zeven jaar geleden als jeugdsout terug op het oude nest.

Sinds hij zeven jaar geleden door Ajax werd gevraagd als jeugdsout, heeft Den Boer ontdekt dat het een pré is dat hij zelf op hoog niveau heeft gevoetbald. ‘Ik weet op welke technische aspecten ik moet letten. De passing, de aannames, het scannen van de wedstrijd, het omschakelen naar de verdediging of juist naar de aanval, het afschermen van de ballijn... Maar ook: hoe reageert een speler als hij drie keer een beuk krijgt die de scheidsrechter niet ziet? En wat doet hij als de scheidsrechter twee keer achter elkaar ten onrechte tegen hem fluit?’ In een grandcafé in zijn woonplaats Purmerend tikt Den Boer met een veelbetekenende blik tegen zijn slaap. ‘Hoe zit iemand mentaal in elkaar? Dat is essentieel. Een speler kan technisch nog zo goed zijn, als hij niet over de juiste mentaliteit beschikt redt hij het niet op topniveau.’

Ajax-DNA

In een periode waarin de matige resultaten van Ajax 1 en de bestuurlijke perikelen hun stempel op de hele organisatie drukken, en dus ook op het scoutingapparaat, wordt veel gesproken over het ‘Ajax-DNA’ dan wel de teloorgang daarvan. Den Boer draait er niet om heen. ‘Het Ajax-DNA, aanvallend, creatief en dominant voetbal, zie ik de laatste jaren te weinig terug binnen de club. Dat Ajax 1 de laatste jaren behoudender speelt en dat Jong Ajax matig presteert, heeft overigens geen invloed op mijn werk als jeugdsout. Met het Ajax-DNA in mijn achterhoofd, blijf ik op dezelfde specifieke vaardigheden en eigenschappen letten.’

Als jeugdsout beoordeelt Den Boer niet alleen wedstrijden in de allerjongste leeftijdscategorie, maar ook wedstrijden in de VriendenLoterij Eredivisie en de Keuken Kampioen Divisie. ‘En alles daartussenin. Bij spelertjes van acht, negen jaar oud, die nog helemaal aan het begin van die lange, grillige weg naar de top staan, let ik vooral op basisvaardigheden, zoals een goede techniek en motoriek. Heel soms zie je op die leeftijd dat een spelertje al over enig tactisch inzicht beschikt. Dat is zeldzaam, dus dat neem ik dan uiteraard wel mee in mijn rapport.’

Kaf van het koren

Hoe ouder spelers worden, hoe meer Den Boer op basis van zijn eigen kennis en ervaring ook steeds meer op tactisch inzicht én mentaliteit begint te scouten. ‘Als ik een wedstrijd ga bekijken, probeer ik daarom ook altijd de warming-up mee te pikken. Neem van mij aan: als je vijftien, zestien jaar oud bent en tijdens de warming-up de kantjes eraf loopt, zie je dat terug in de wedstrijd en ga je het niet redden in het topvoetbal. Nooit.’ Een goede jeugdsout, betoogt Den Boer, ontdekt niet ‘de nieuwe Messi’ (‘dat kan iedereen’) maar is in staat om tijdens een wedstrijd, ongeacht de leeftijdscategorie, het kaf van het koren te scheiden. ‘Soms weet ik van tevoren al op welke spelers ik moet letten, bijvoorbeeld omdat ik ze moet afsouten, maar soms ook niet. Als ik helemaal blanco aan een wedstrijd begin weet ik al na vijf of tien minuten of het de moeite waard is om te blijven kijken. Als geen enkele speler eruit springt is het zonde van mijn tijd en ga ik naar de volgende wedstrijd.’ Via het SoccerLAB-platform waar Ajax gebruik van maakt, levert Den Boer jaarlijks 200 à 250 rapporten in bij de hoofdjeugdscouts, die op grond daarvan beslissen of een speler wordt uitgenodigd voor de Ajax Regionale Trainingen (ART) bij partnerclubs als Hollandia, BFC Bussum en Koninklijke HFC, een stage of de voetbalschool op De Toekomst. ‘In SoccerLAB kunnen spelers op vier niveaus worden ingedeeld, waarbij ‘A’ staat voor Champions League-niveau en ‘D’ voor het lagere amateurniveau,’ legt Den Boer uit. ‘Als Ajax-jeugdsout heb ik in mijn rapporten nog nooit een speler van het A-label voorzien. Ook Rayane

Bounida niet, toen ik een paar jaar geleden met Afrim Salievski en Martijn Middelbeek naar Brussel werd gestuurd om hem te beoordelen. Te kritisch? Nee, ik ben deskundig en objectief en wil vooral waken voor overspannen verwachtingen.’ Met een grimas: ‘Die laat ik aan de ouders over. Mede door hen wordt het steeds minder leuk rond de velden. Al die ruzies, al die opstootjes, al dat geschreeuw en gescheld... Laat de trainers en coaches met rust en laat spelertjes van acht of negen jaar oud lekker hun ding doen op het veld. En val ze als ouders niet lastig met zinloze adviezen en tactische opdrachten, maar laat dat aan de coach over.’

Bloed, zweet en tranen

Hoewel hij als jeugdsout geen contact mag en wil hebben met de ouders, stipt hij ze soms wel aan in zijn rapporten. ‘Als je acht of negen jaar oud bent is het niet zo vreemd dat je gevoelig bent voor de mening van je ouders. Als een spelertje tijdens een wedstrijd de hele tijd oogcontact zoekt met zijn vader die, laat ik me netjes uitdrukken, in woord en gebaar nadrukkelijk aanwezig is langs de zijlijn, maak ik daar melding van. In de wetenschap dat de weg naar de top bloed, zweet en tranen kost, ook van de ouders, en dat de meesten die top nooit zullen halen, is het aan Ajax om daar wat mee te doen. In gesprek gaan met de ouders bijvoorbeeld. Persoonlijk vind ik het in ieder geval een goede zaak dat een deel van de jeugdtrainingen op De Toekomst achter gesloten deuren plaatsvindt, dus zonder aanwezigheid van de ouders.’ ●

‘Een speler kan technisch nog zo goed zijn, als hij niet over de juiste mentaliteit beschikt redt hij het niet op topniveau’